

**Регионална библиотека „Н. Й. Вапцаров”
Кърджали**

Архитектоника на уменията

**Национален
фонд
„Култура”**

Проект „Архитектоника на уменията” се реализира с финансовата подкрепа на Национален фонд „Култура” по програма „Културно наследство”, 2025.

Редактор: Елисавета Кехайова

Компютърен дизайн: Галина Деликирова

Издателство: Рекламно студио "ЧИНАР" - Кърджали

Регионална библиотека „Н. Й. Вапцаров” реализира проект „Архитектоника на уменията”, с финансовата подкрепа на Национален фонд „Култура” по програма „Културно наследство”.

Проектът е с продължителност 8 месеца и цели опазване, адаптиране и представяне на забравено хумористично изкуство от преди 40 г. на родопски художници, илюстрирали печатни регионални издания.

Карикатурата като жанр от изобразителното изкуство, с древна история и близка до познатите форми шарж, картон и комикс ще провокира търсене на творчески младежки прозрения в образователна приложна кампания, в цифрови и творчески ателиета и младежки интерпретации, със специалното участие на Емил Пенчев, скулптор и художник, носител на културното наследство.

Албумът представя колекция адаптирано културно съдържание от хумористични графики и карикатури, публикувани във вестници „Нов Живот” и „Зорница” /1970 - 2020 г./ на известни родопски художници: Емил Пенчев, Бурханеттин Файков Ардагил, Николай Арнаудов, Николай Тюркеджиев, Джемал Емурлов и др.

Успешната реализация на проекта ще допринесе за опазване, цифровизация и излагане на адаптирано културно наследство в дигитална и публична среда, с актуален прочит от младите и бъдещи поколения за стимулиране на краеведската идентичност и регионална гордост. Ще осигури свободен достъп до цифрови иновации и ще създаде условия за развитие на културно потребление, критическо мислене и рационална аргументация, с активното участие на различни публики, за устойчиво и приобщаващо бъдеще за всички.

Ще акселерира културно - образователно развитие на публики чрез действие с многопластов подход за представяне, опазване и адаптиране и разпространение на културно наследство.

Регионална библиотека "Н. Й. Вапцаров" - Кърджали

„Архитектоника на уменията“

Проект „Архитектоника на уменията“ се реализира с финансовата подкрепа на Национален фонд „Култура“ по програма „Културно наследство“, 2025

Екип на проекта

Административен екип : Ръководител - Елисавета Кехайова;
счетоводител - Албена Кичукова.

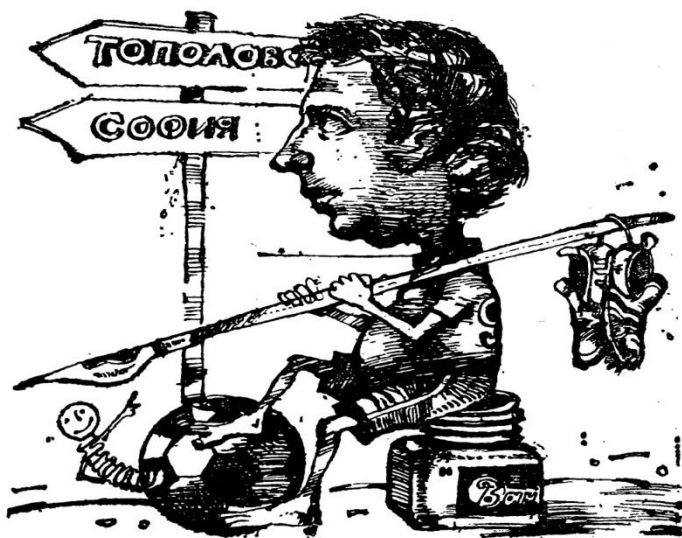
Творчески екип : Емил Пенчев - художник и скулптор, носител на културно наследство / ментор; Лиляна Петрова - писател и журналист / ментор; Галина Деликирова - експерт графичен дизайн и учител; Александра Иванова - видео редакция.

Партньори по проекта: Художествена галерия „Станка Димитрова“ към Регионален исторически музей – Кърджали; СУ „П. Р. Славейков“ – Кърджали, с ръководител Айлин Тасим, преподавател по изобразително изкуство; СУ „Владимир Димитров – Майстора“, с ръководител Десислава Емилиянова, преподавател по изобразително и приложно изкуство; Фондация “Надежда” – Кърджали.

Шаржове на утвърдени творци от родопски художници

Емил ПЕНЧЕВ

Николай АРНАУДОВ

Шарж: Николай ТЮРКЕДЖИЕВ

Нашият Бурханедин

Дружески шарж: Иордан РИБАРОВ

ТОЗА Е
Филип Хорозов

КА НЕ-А
ТАРНС-БУДА
НО ЧЕШТУ ТУ
ИМА И
НЕЩО
ОБЩО

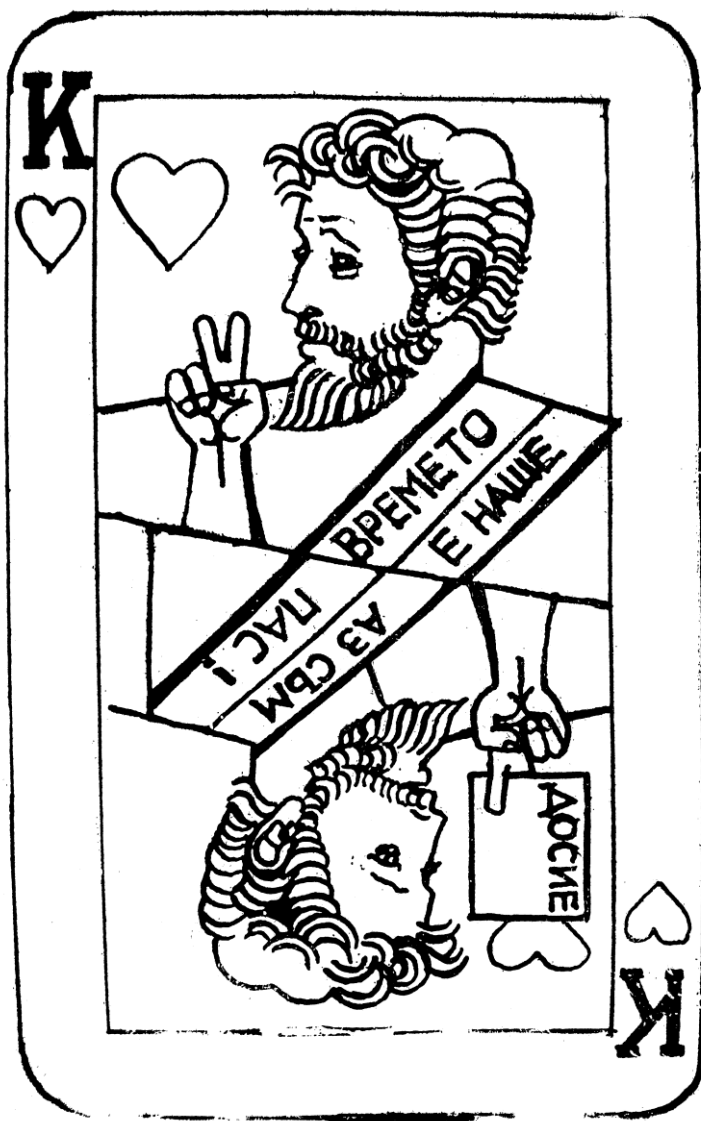
ВЪЗДИГНА
ПОДЪЕМ

М. С. 21

Дружески шарж от Любомир Левчев.

ЕМИЛ ПЕНЧЕВ - ХУДОЖНИК И СКУЛПТОР

ЕМИЛ ПЕНЧЕВ

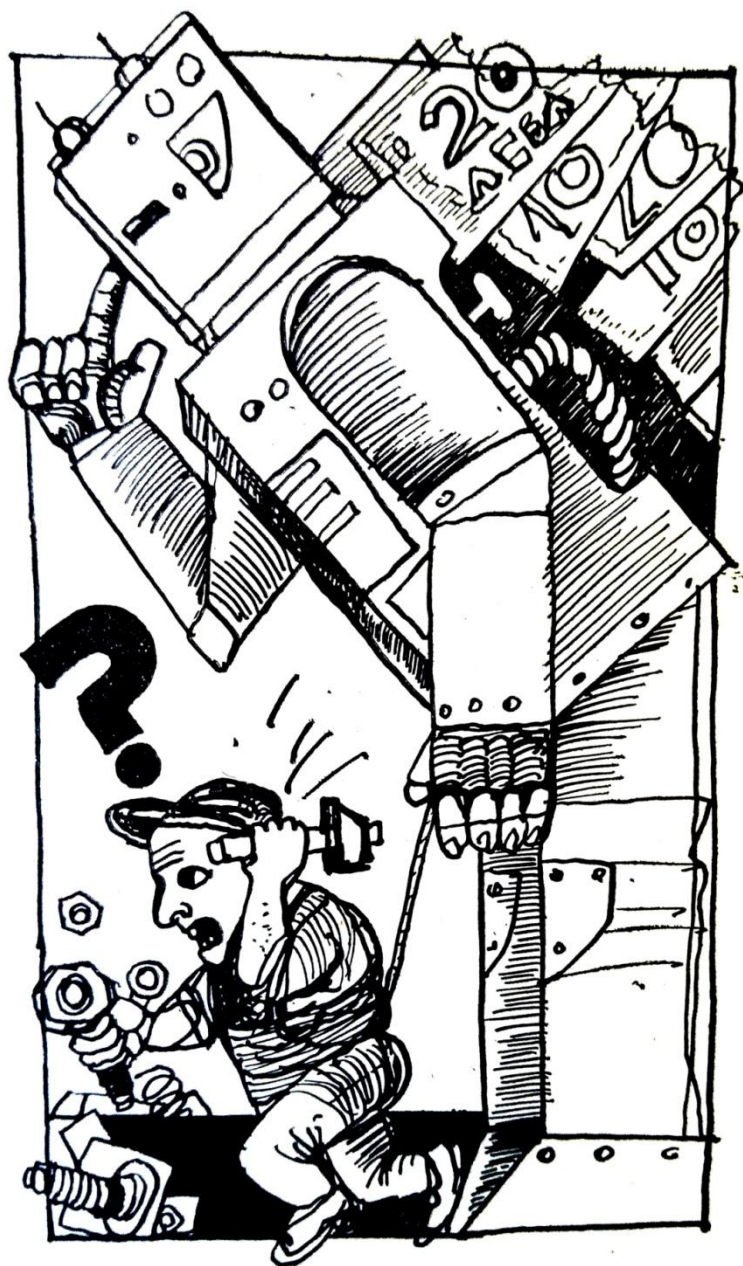
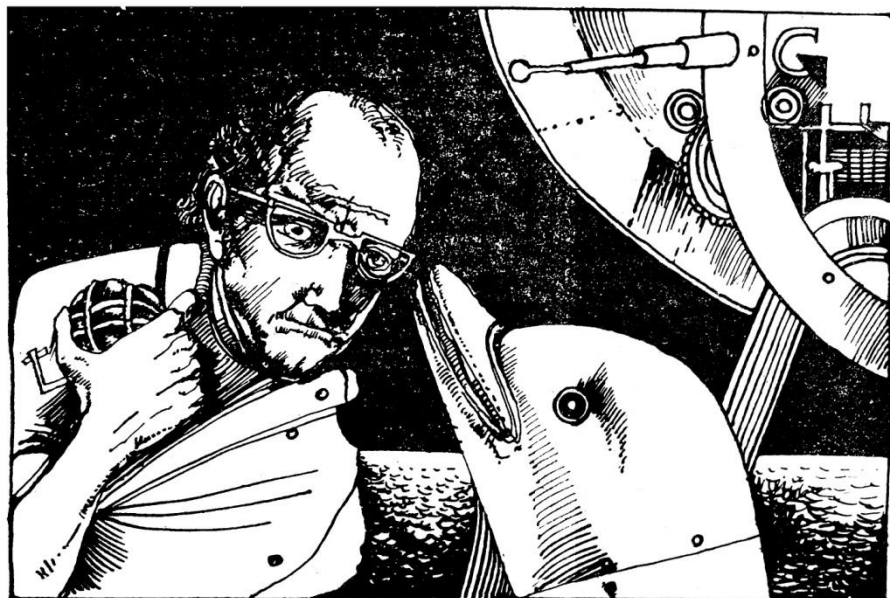
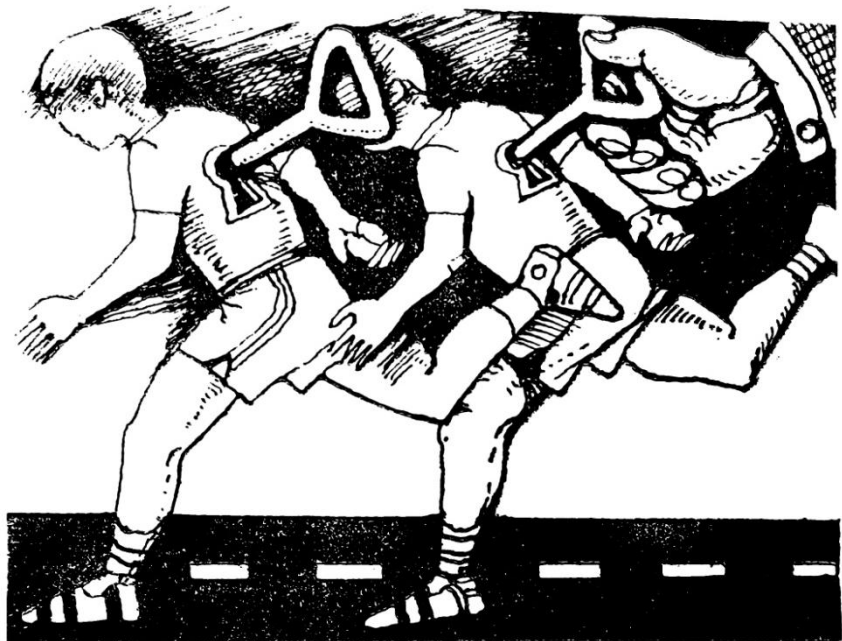

Иллюстрация: Емил ПЕНЧЕВ

Илюстрация: Емил ПЕНЧЕВ

Емил ПЕНЧЕВ

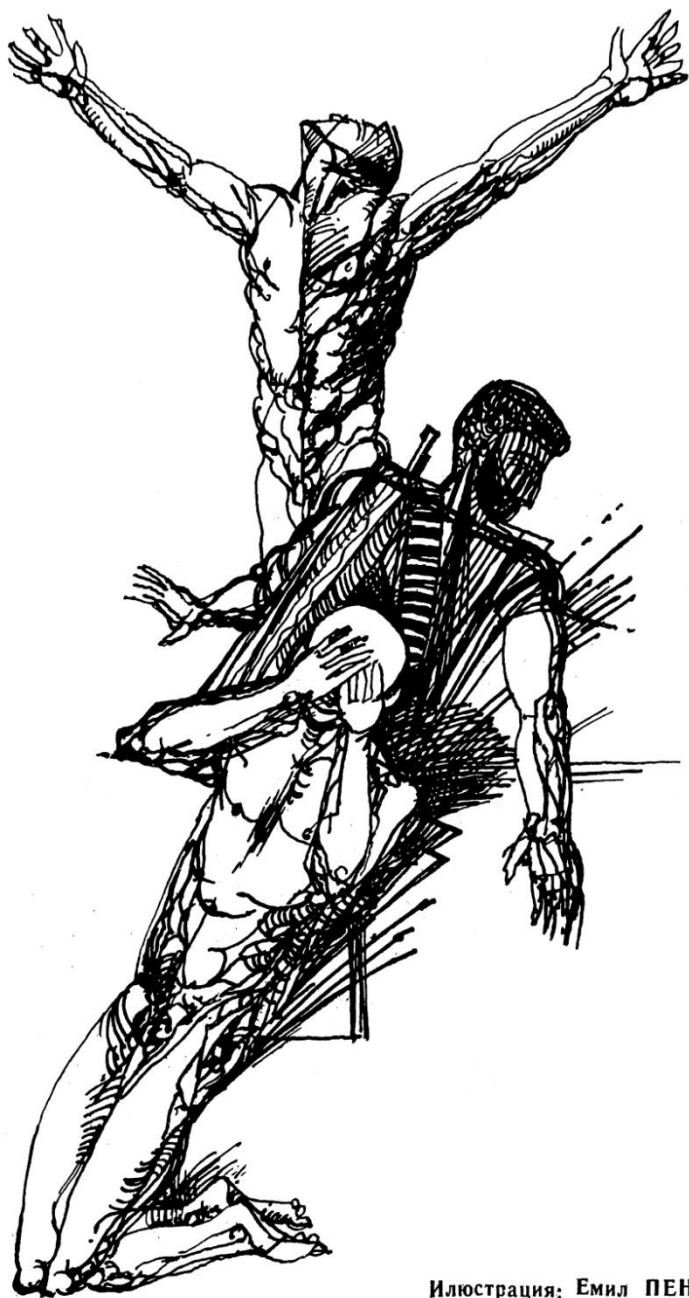
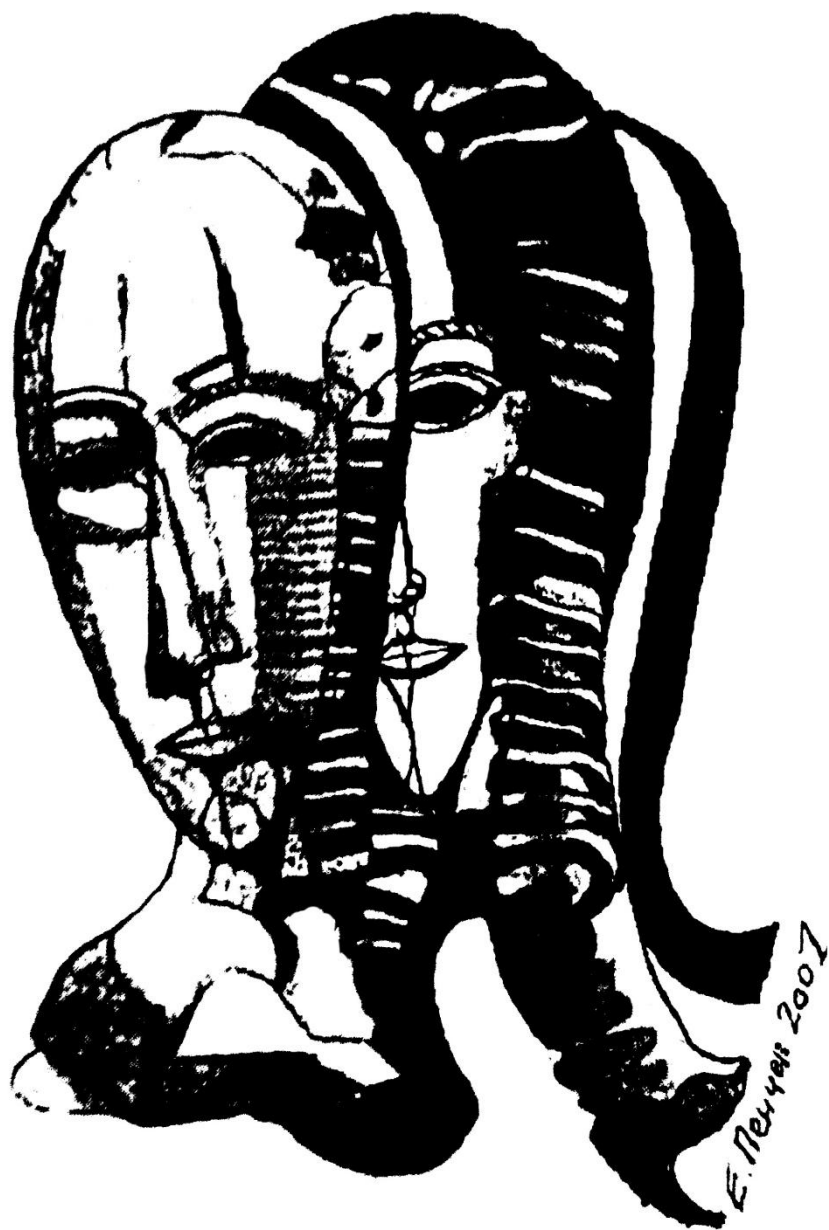

Иллюстрация: Емил ПЕНЧЕВ

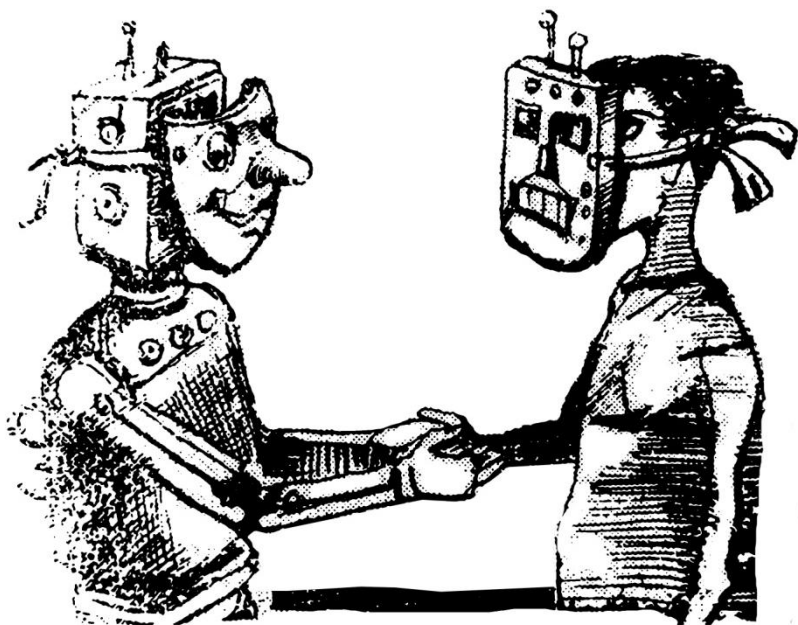
ЕМИЛ ПЕНЧЕВ

НИКОЛАЙ ТЮРКЕДЖИЕВ - ХУДОЖНИК

Николай ТЮРКЕДЖИЕВ

Николай ТЮРКЕДЖИЕВ

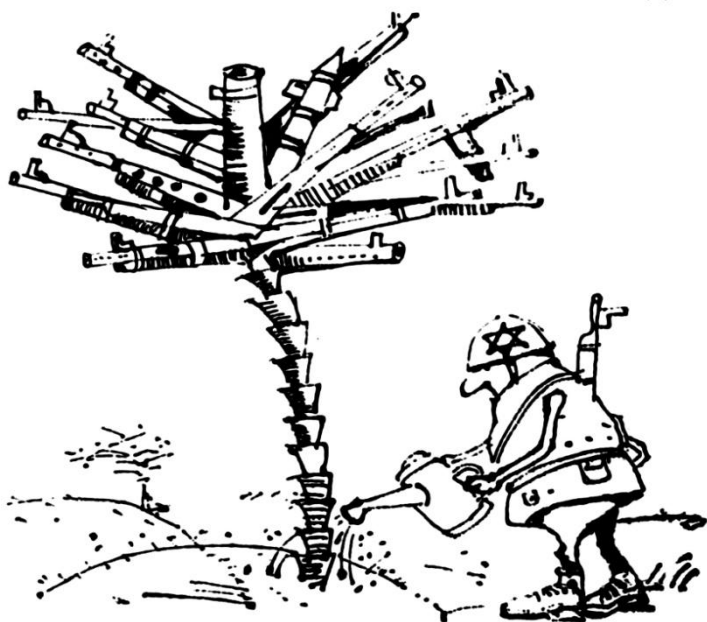
Мостът на сепаратистите.

Карикатури: Николай ТЮРКЕДЖИЕВ

Още две половинки и съм готов!

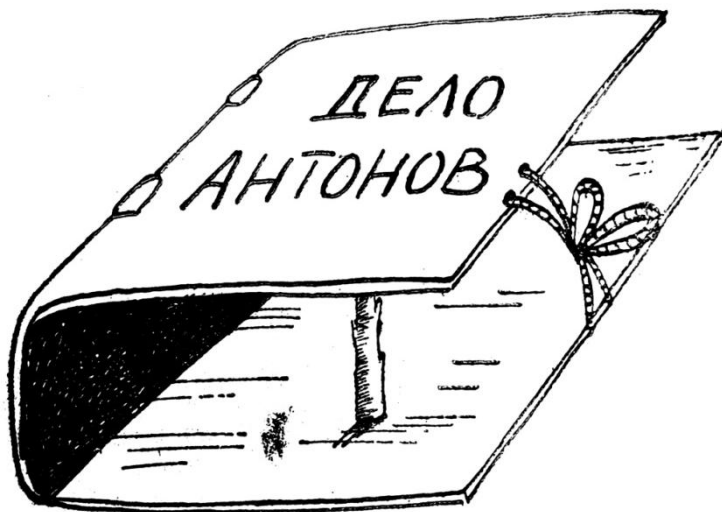
Николай ТЮРКЕДЖИЕВ

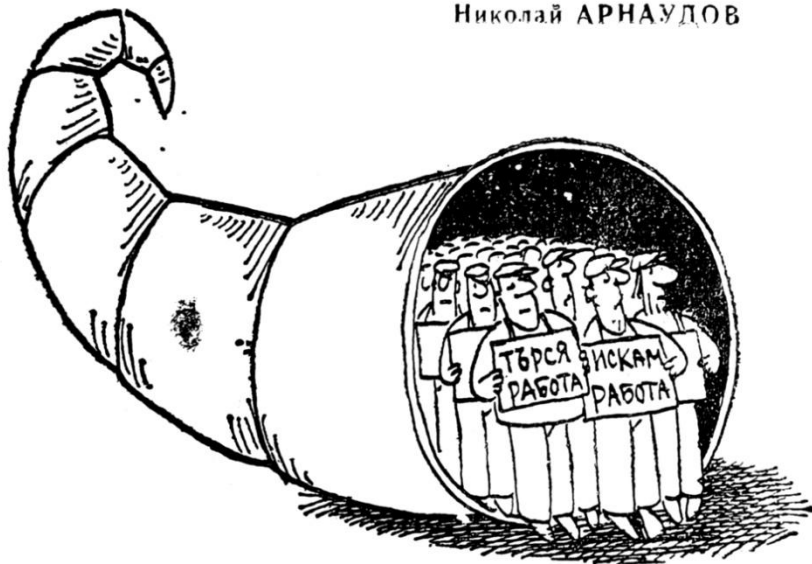
Грижлив стопанин на Близкия изток.

НИКОЛАЙ АРНАУДОВ , художник - карикатурист
Носител е на международни награди от Япония, Корея,
Словакия, Украйна и Македония
/1960 - 2017/

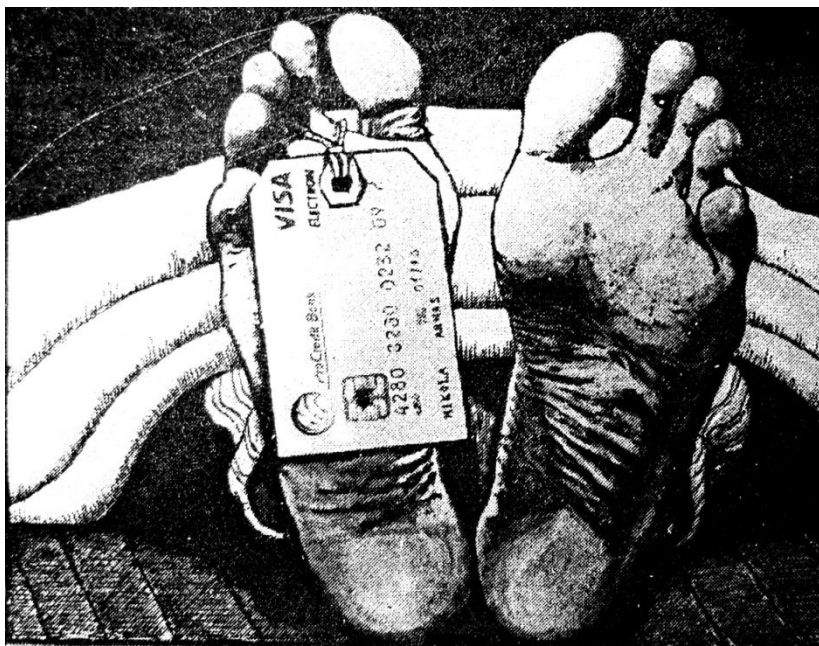
Николай АРНАУДОВ

Николай АРНАУДОВ

Рогът на изобилието

Николай АРНАУДОВ

Международен конкурс за карикатура
I награда, Хърватия /Загреб/

Николай АРНАУДОВ

Принос към разоръжаването.

Николай АРНАУДОВ

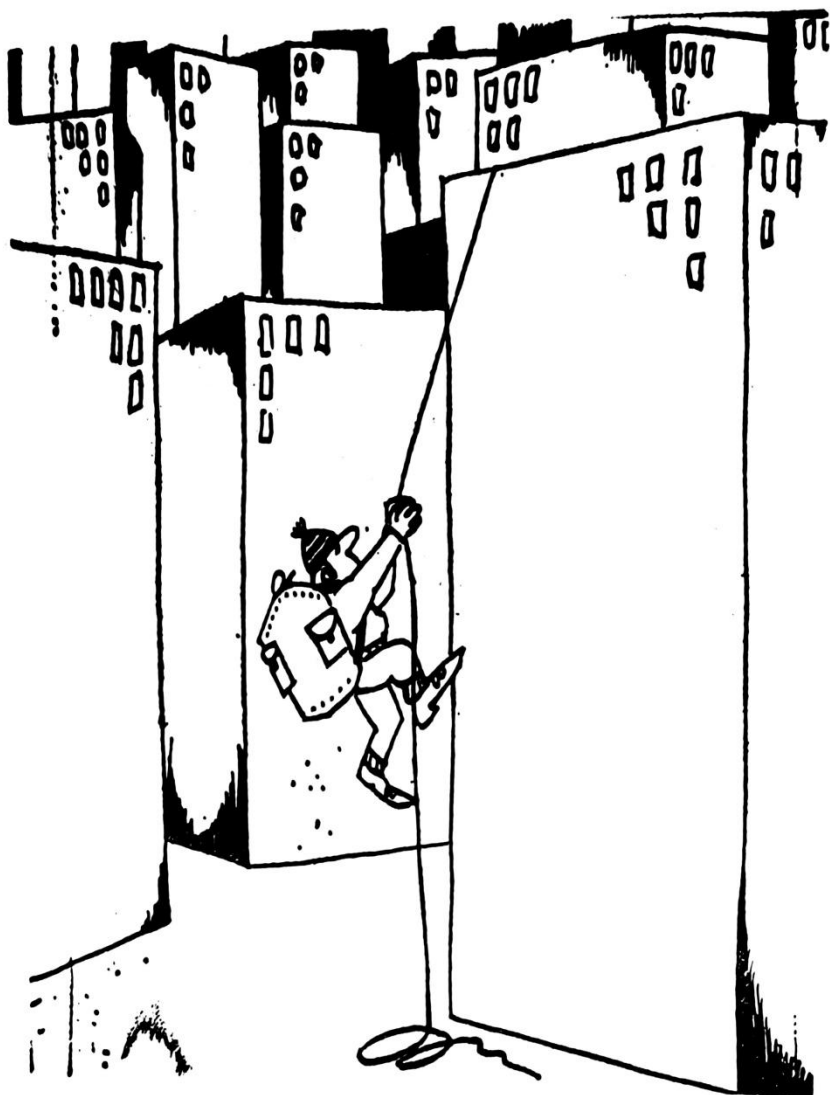

Николай АРНАУДОВ

Всеки носи своя кръст към Голгота.

Николай АРНАУДОВ

Туризм в квартала.

БУРХАНЕТТИН ФАЙКОВ АРДАГИЛ, художник-карикатурист
Носител е на международни награди от Италия, Белгия, Турция, Русия
/1943-2021/

Бурханедин Фаиков

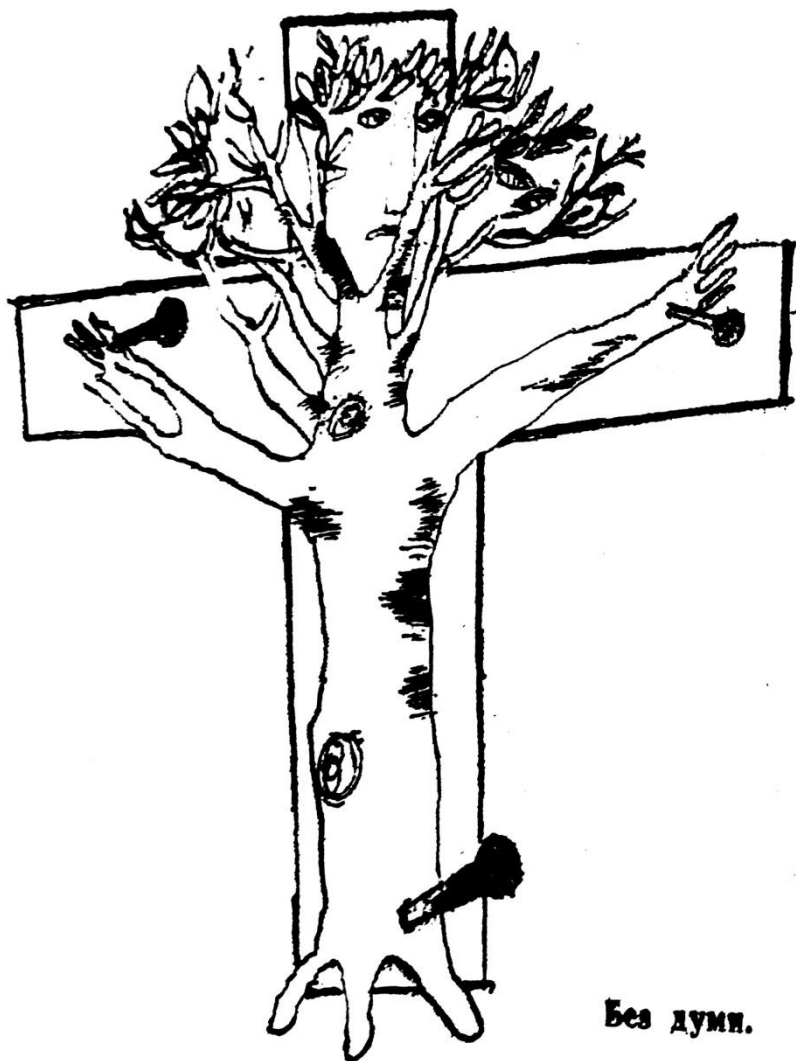
Бурханетдин ФАЙКОВ

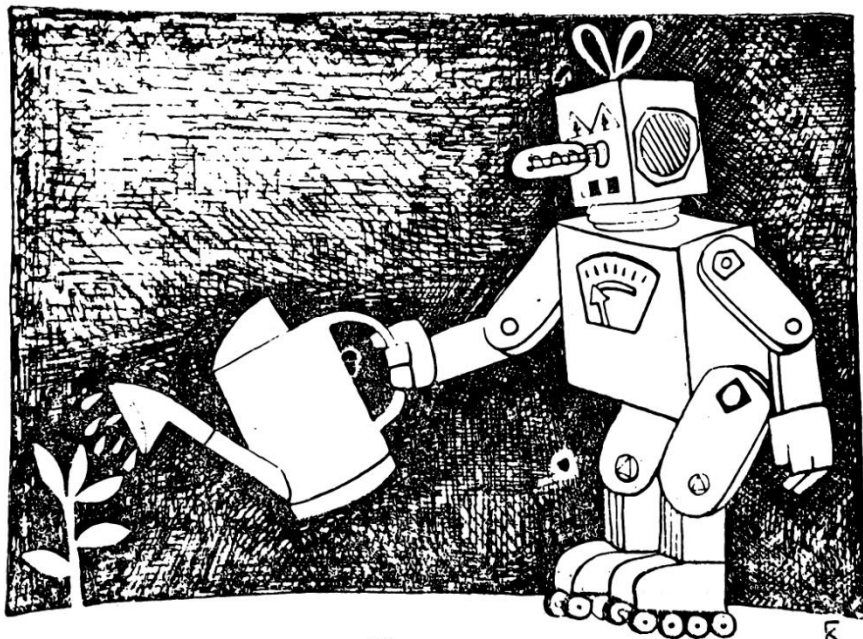
Б. ФАЙКОВ

Даниел ЕМИЛИЯНОВ

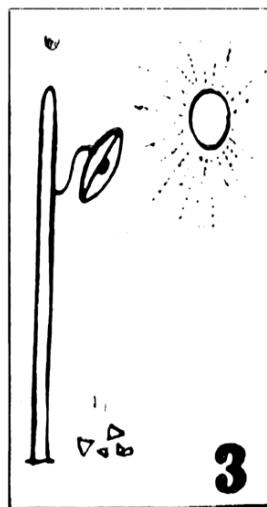
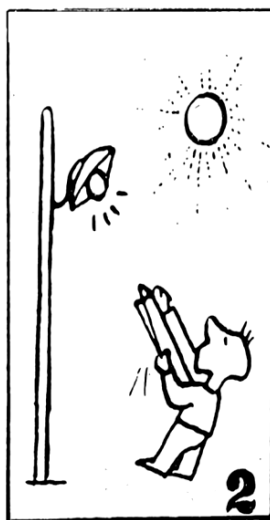
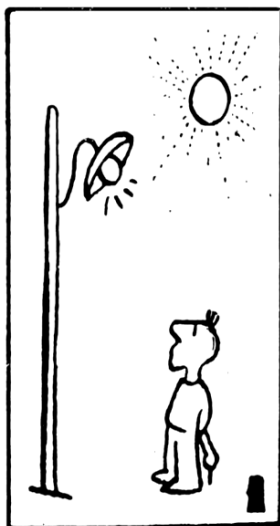

Без думи.

Без думи

КАМБЕР КАМБЕР

Без думи

Радой ГЕРДОВ

Ю. ЧЕРЕПАНОВ

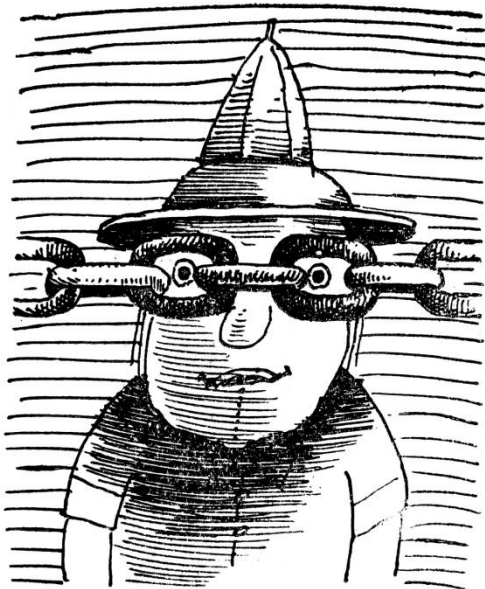
Динозавърът на милитаризма в музея на бъдещето

Веселин ТЕНЧЕВ

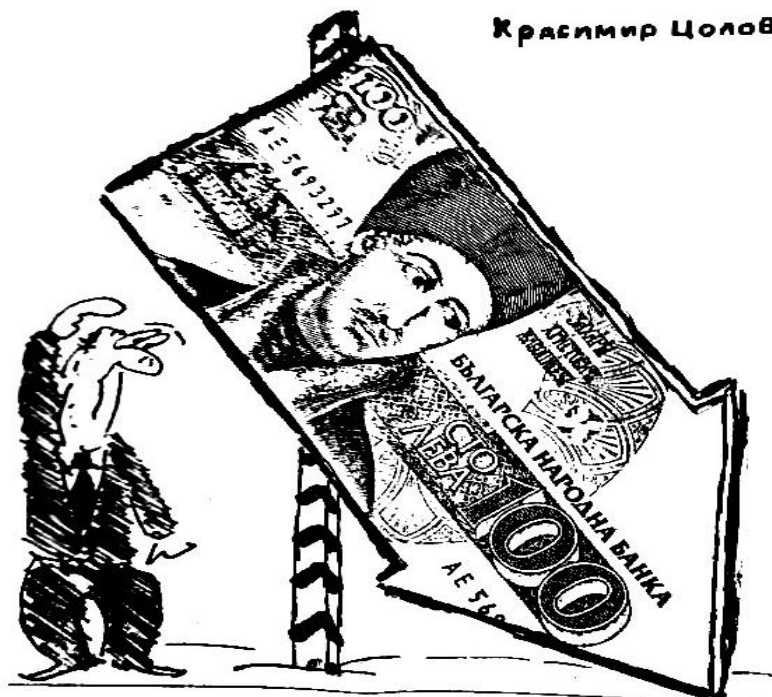

Сега накъде?

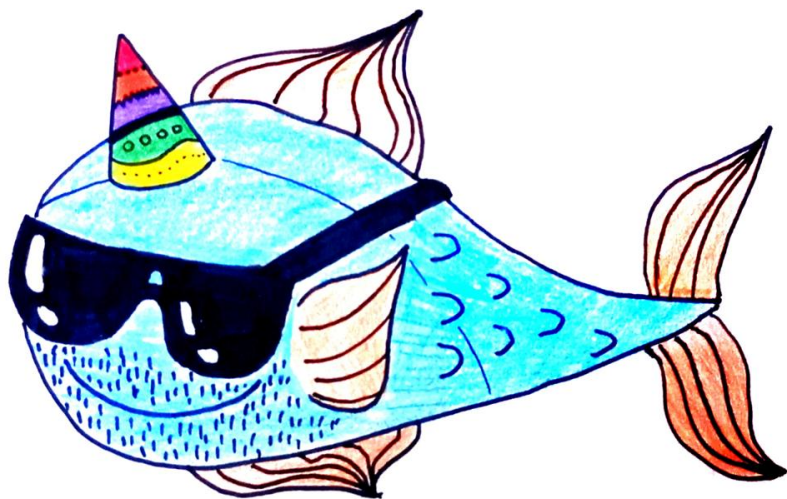
Радой ГЕРДОВ

Поглед към демокрацията

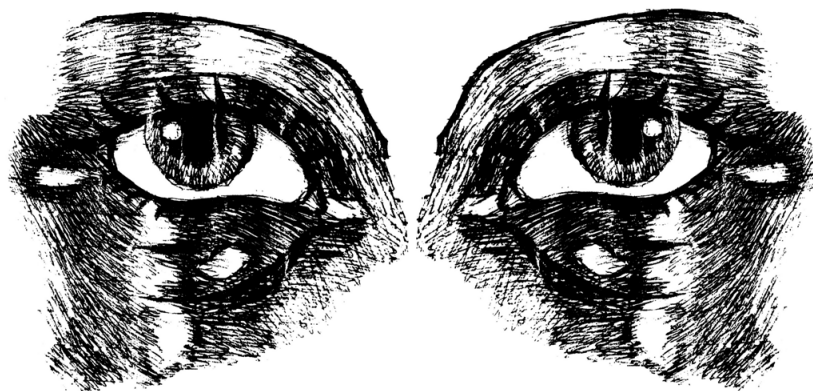

МЛАДЕЖКИ ИНТЕРПРЕТАЦИИ
/ ГРАФИКА, ШАРЖ, КОМИКС, СТИХ, ЕСЕ/

Шарж: Човекът днес

Алекс, XI клас

АЗ СЪМ ПАС

И.Иванова, XII клас

Васил Тончев, 14 г. СУ „Вл. Димитров – Майстора”

Иванка Боянова, 17 г., СУ „Вл. Димитров – Майстора”

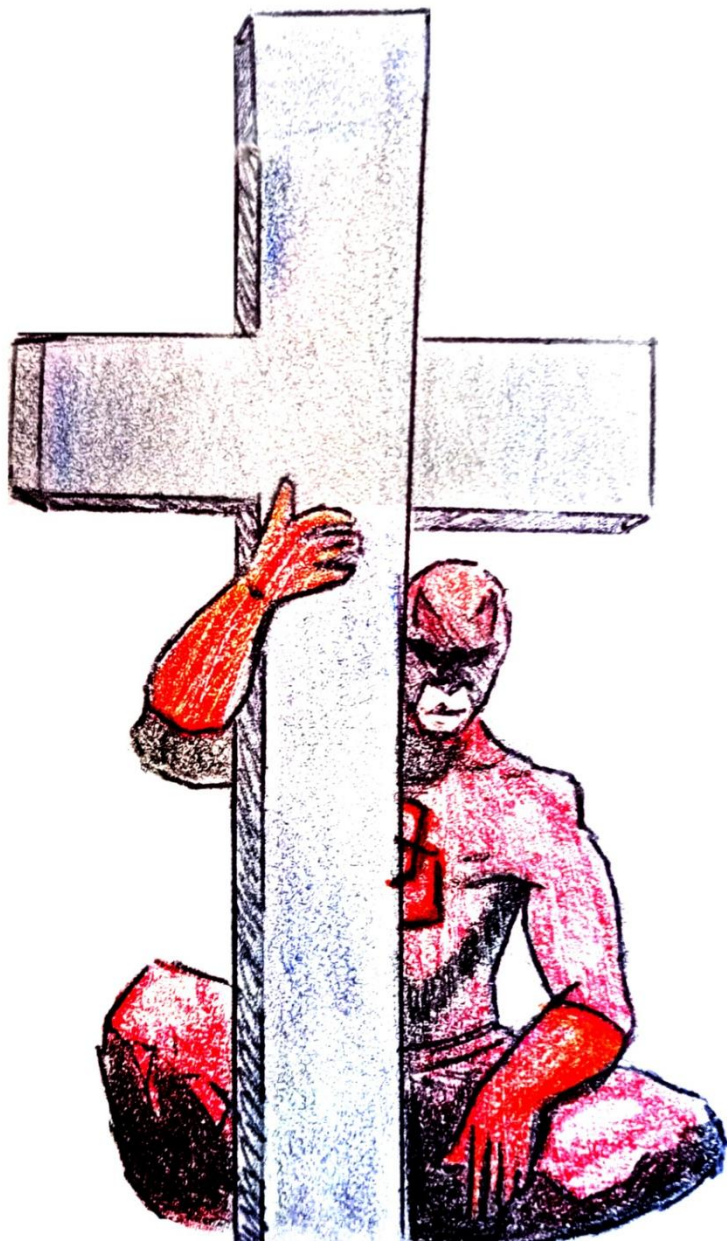
Данаил Госпов, СУ „Йордан Йовков“

Марин Иванов, 14 г.

Васил Тончев, 14 г., СУ „Вл. Димитров – Майстора”

Александра Иванова, 19 г.

А. Иванова, 18 г.

Политическо обещание

Избори идват. Политици – навред.
Говорят за благоденствие и ред.
И един на друг досущ си приличат -
поредните лъжи достоверно изричат.

Ето го! Държи над себе си риба голяма,
с букви огромни, като филмова реклама.
„Обещавам!“ – гръмко и силно звучи,
ала без дела, не значи нищо, нали?!

Усмивка широка, ръце разперени,
думите – заучени и премерени.
Вярвате му! Но има стара приказка една -
рибата се вмирисва от своята глава.

Затова мислете разумно –
на изборите гласувайте умно.
Хората, които обещаваха в захлас,
нека сега останат без Вашият глас!

Автор: Теодора Тодорова, 17 години
ПГИ „А. Константинов“

Обещанието – дума или отговорност?

Думите са основното средство, чрез което хората общуват помежду си и изграждат връзки. С тях можем да изразим мислите и чувствата си, да дадем надежда или да породим разочарование. Сред всички думи особено място заема обещанието, защото то не е просто изречение, а израз на доверие и очакване за бъдещо действие. Именно затова възниква въпросът дали всяко обещание носи истинска стойност.

Този въпрос ни провокира и графиката на Радой Гердов с надпис „Обещание“, която ни кара да се замислим дали думите винаги са подкрепени от отговорност. Тя изобразява фигура с вдигнати ръце – жест, който обикновено се свързва с тържествено изявление или категорично уверение. На пръв поглед образът внушава решителност и значимост, сякаш пред нас стои човек, който поема важен ангажимент. В същото време допълнението „без думи“ придава на обещанието съвсем различен смисъл. То го представя като нещо гръмко и показно, но лишено от истинско съдържание. Така се откроява силен контраст между външния жест, изпълнен с претенция за значимост и вътрешната празнота, която разкрива липсата на искреност и отговорност.

Формата на думата „Обещание“ като риба в графиката допълнително усилва този замисъл. Рибата е символ, който често се свързва с улов, движение и жизнена динамика. По този начин обещанието се представя като нещо, което трябва да бъде „уловено“ или реализирано чрез действия, а не просто произнесено. Както рибата изисква внимание и усилие, за да бъде хваната, така и обещанието изисква активна ангажираност и постоянство, за да има истинска стойност. Това ни напомня, че думите сами по себе си не са достатъчни – те трябва да бъдат последвани от дела.

В реалния живот обещанието е важна част от отношенията между хората – то присъства в приятелството, в семейството и в

обществото като цяло. Чрез обещанията се изгражда доверие и се създава усещане за сигурност и взаимност. Когато обаче те не се изпълняват, думите губят своята стойност. Неизпълненото обещание поражда разочарование и кара човека да се почувства излъган и пренебрегнат. Постепенно доверието се руши, а връзките между хората се разхлабват, което води до отчуждение и дистанция. Така обещанието, което е трябвало да сближи, се превръща в причина за разделение.

Често в ежедневието си човек се сблъсква с обещания, които звучат убедително, но остават неизпълнени. Всеки е преживявал ситуация, в която е очаквал подкрепа или помощ, а вместо това е получил само думи. Тогава става ясно, че истинската стойност на обещанието не се крие в неговото изричане, а в действията, които го следват. Делата са тези, които доказват искреността и отговорността на човека. Затова изпълненото обещание, дори и дадено тихо, има много по-голяма тежест от най-тържествено произнесените, но празни думи.

В заключение може да се каже, че обещанието е много повече от изречена дума или показан жест. То е изпитание за човешката честност и отговорност, защото разкрива доколко човек е готов да застане зад думите си с действия. Графиката на Радой Гердов ни напомня, колко лесно обещанието може да се обезсмисли, когато остане празно и неизпълнено, но също така ни подсказва, че истинската стойност на обещанието се крие в усилията да бъде „уловено“ и реализирано. Затова е по-добре човек да дава по-малко обещания, но и да ги спазва, тъй като именно изпълнените обещания изграждат доверие и истински човешки отношения. Истинската сила на обещанието не е в това да бъде дадено, а да бъде спазено.

Тони Гьокдемир, 15 г.
ПГИ „А. Константинов“

По пътя на еволюцията

Историята на човечеството не е просто хронология от събития, а най-вече един дълъг път на еволюция на човешкото съзнание. Той преминава през стадните нива на страх за оцеляване, за прехраната, за материалното подсигуряване и накрая стига до по-дълбоките нива на самопознанието и трансформацията.

Илюстрацията на Емил Пенчев бих нарекла накратко „Триада“, защото тя синтезира трите основни състояния на човешките възприятия: невъзможност и страх от приемането на реалността, външен бунт срещу нея и възвисяващото доверие в своята и в небесната перспектива.

Разбира се, между тях има и много поднива. Но тези трите са синтез на останалите. И човекът минава през всички тях по пътя на своя опит, на своите проби и грешки, докато стигне до готовността да възприеме промяната, която често е драстична, като закономерна и носеща нови възможности.

Сега именно настъпи това особено трудно време, в което е много важно до кое ниво на съзнание сме дорасли. И ако сме готови да разберем и приложим третото ниво на съзнание, това ще означава, че сме постигнали яснота и сме се ангажирали дълбоко с живота и можем да го живеем пълноценно.

Към тези мои разсъждения ме подтикна художествената интерпретация на живота на многоуважаемия от мен художник Емил Пенчев, който доказва чрез творбите си силата на изкуството да въздейства върху нашето съзнание.

Мелиса, 18 г.

В целостта между природата и човека

Когато не се грижим за природата, или я унищожаваме, това се отразява доста болезнено и на нас. Защото природата и човекът са едно цяло.

Когато човекът не се стреми към усъвършенстване и духовно извисяване, той не може да допринесе за попълване с добри качества общото им енергийно пространство.

Защото ние дишаме, вибрираме заедно с природата, каквото изживява тя, ние чувстваме същото, та нали сме нейна плът. Растем, цъфтим, даваме плод, както го прави и тя. Когато линее, ние също се чувстваме изразходвани, вяли, задъхани, бездушни...

Именно това се случва сега. Забелязва се с растяща очевидност. Разпъваме я на кръст с неразбирането си за нейната важност, за нейното въздействие върху цялостния живот. Но трудно осъзнаваме, че ние се оказваме по-засегнатите.

Дано поне след насъбралите се вече доста горчиви уроци и тежки последствия, тръгнем в съвсем нова посока на общуването си с Майката природа. Още повече, че това е и едно от изискванията на започналата нова епоха за оцеляването на живота.

Дано съумеем да изградим едно хармонично сътрудничество с природата, в името на общото ни благо, за да можем да кажем един ден, че сме живели мъдро, достойно и целесъобразно.

И че сме оставили едно добро наследство за бъдещите поколения.

Манолия, 18 г.

Смехът като архитект на смисъла

Избрах карикатура, в която човекът е едновременно смешен и тъжен – образ, в който преувеличението не скрива истината, а я прави по-видима. Първото впечатление е лекота, почти игра. Но колкото повече се вглеждам, толкова по-ясно разбирам, че това не е просто шега, а внимателно изграден свят от смисли.

Хуморът тук не е бягство от реалността. Той е инструмент за нейното разбиране. Чрез деформацията на образите авторът всъщност възстановява истинските пропорции на живота – показва колко често приемаме абсурда за нормален и нормалното за невъзможно.

В тази творба смехът има двойна функция. От една страна, той освобождава – кара ни да се отпуснем, да приемем ситуацията по-леко. От друга страна, той ни изправя пред въпроси, които иначе бихме избегнали. Защо това е смешно? Какво в него разпознаваме от себе си? И защо понякога се смеем именно на нещата, които най-много ни засягат?

Карикатурата е особен вид архитектура – тя не строи с камък, а със смисъл. Всеки детайл е поставен на точното място, за да създаде не просто образ, а послание. Линиите са като носещи конструкции, а идеята – основата, върху която всичко се крепи.

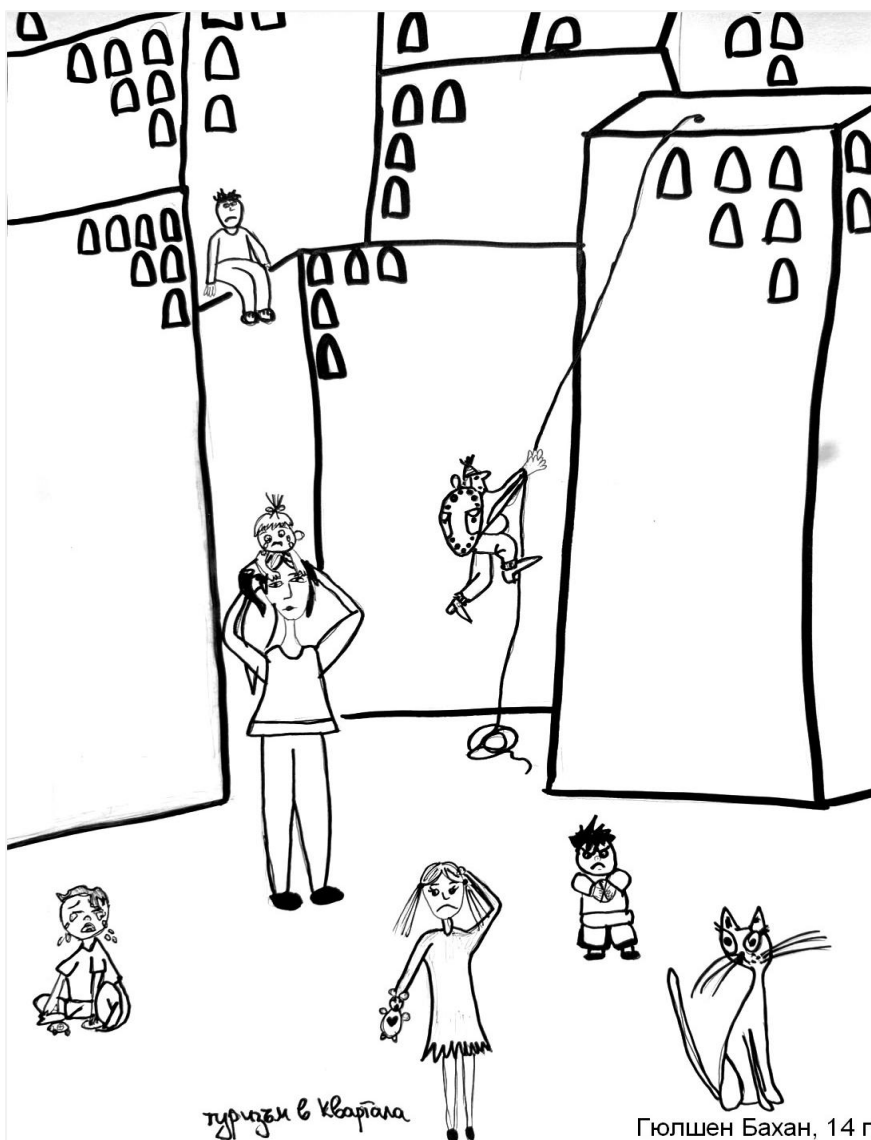
Затова подобни творби не са само част от миналото. Те са живо културно наследство. Те съхраняват начина, по който хората са мислили, критикували и разбирали света си. И когато днес ги интерпретираме, ние не просто ги преразказваме – ние ги продължаваме.

В свят, в който често приемаме всичко твърде сериозно или твърде повърхностно, хуморът ни връща баланса. Той ни учи да виждаме, да мислим и да поставяме под въпрос. А това е умение, което не остарява.

Затова вярвам, че смехът не е просто реакция. Той е начин на разбиране. И може би – начин да променим света, започвайки от начина, по който го виждаме.

Беркай Мюмюн, 16 г.
ПГИ „Алеко Константинов“ – Кърджали

УЧЕНИЦИ ОТ СУ „П. Р. СЛАВЕЙКОВ”,
С РЪКОВОДИТЕЛ АЙЛИН ТАСИМ

СалиТопчи, 15 г.

Мохаммед Шакир, 14 г.

Мирай Халил, 14 г.

Лара Ибрям, 14 г.

Серкан Хасан, 14 г.

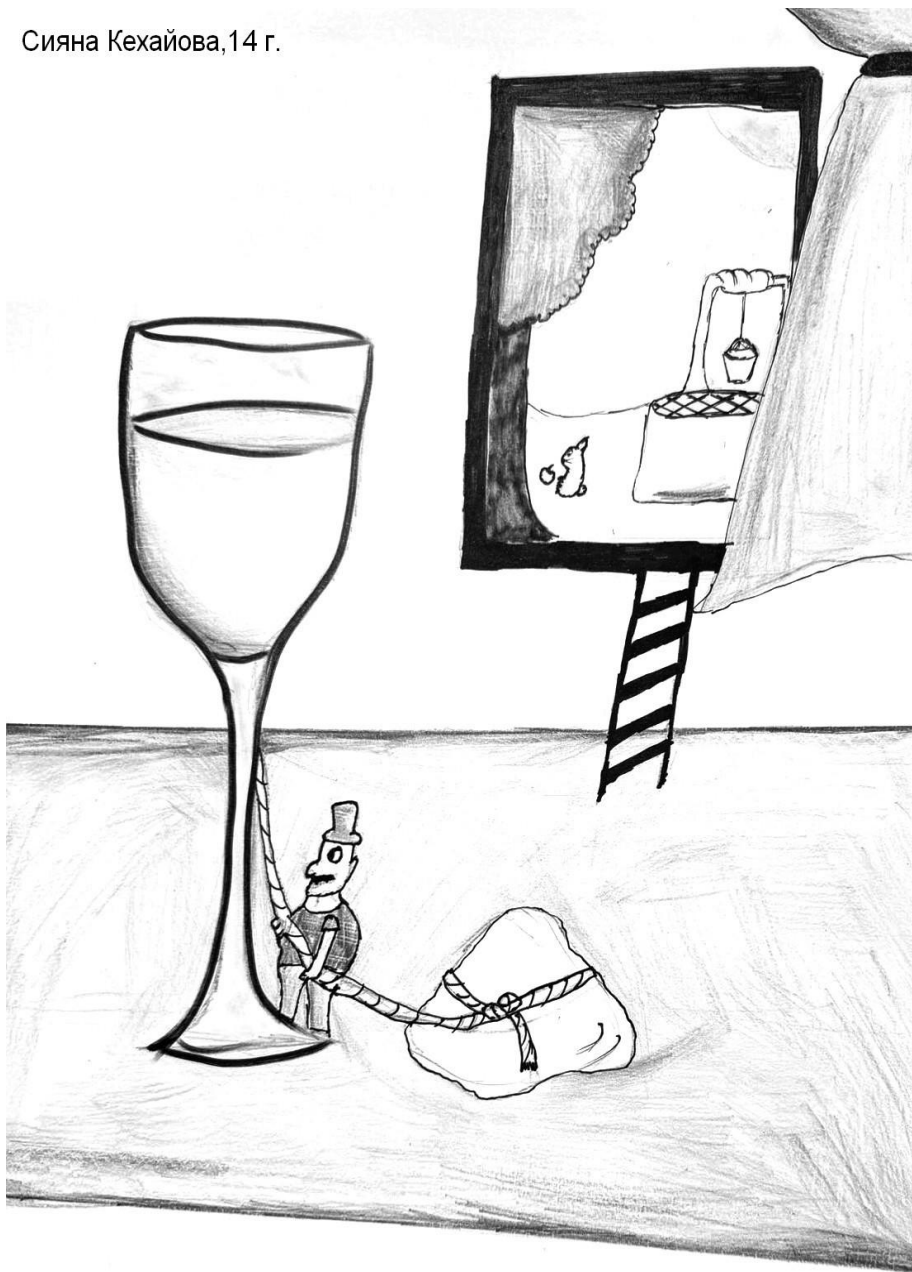

Селятиф Селятиф, 14 г.

Сияна Кехайова, 14 г.

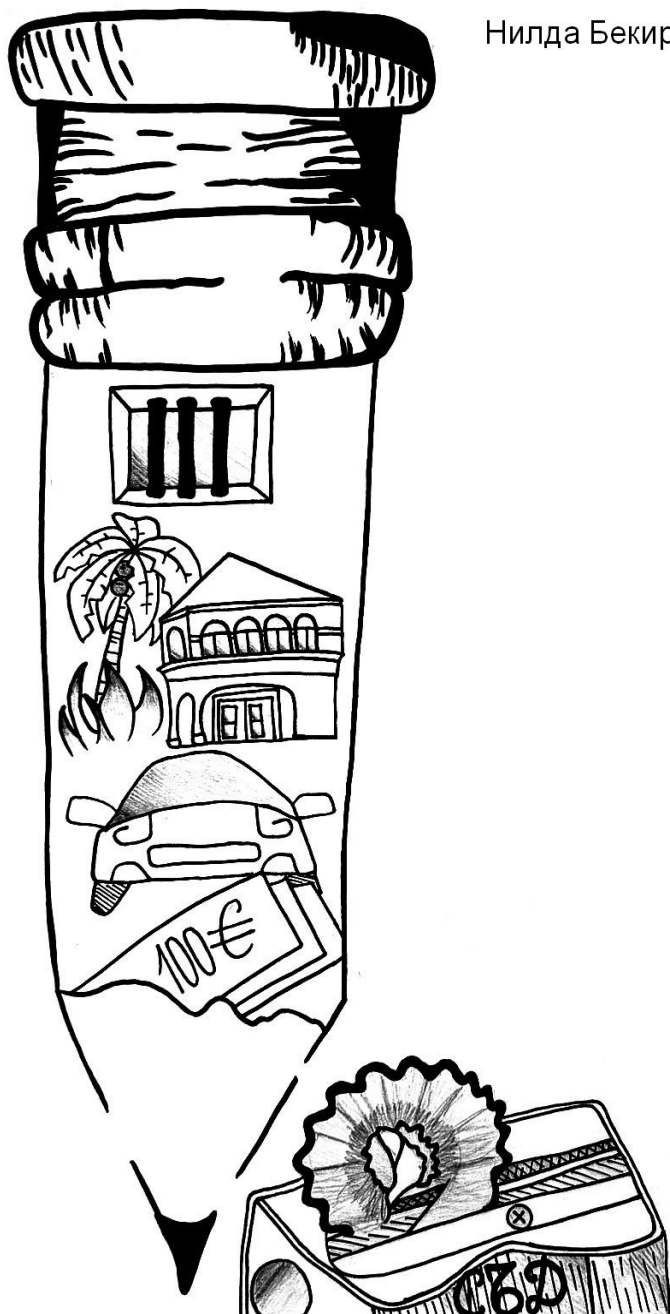

Дуру Халилефенди, 15 г

Георги Кулиев, 14 г.

Нилда Бекир, 14 г.

Харун Али, 14 г.

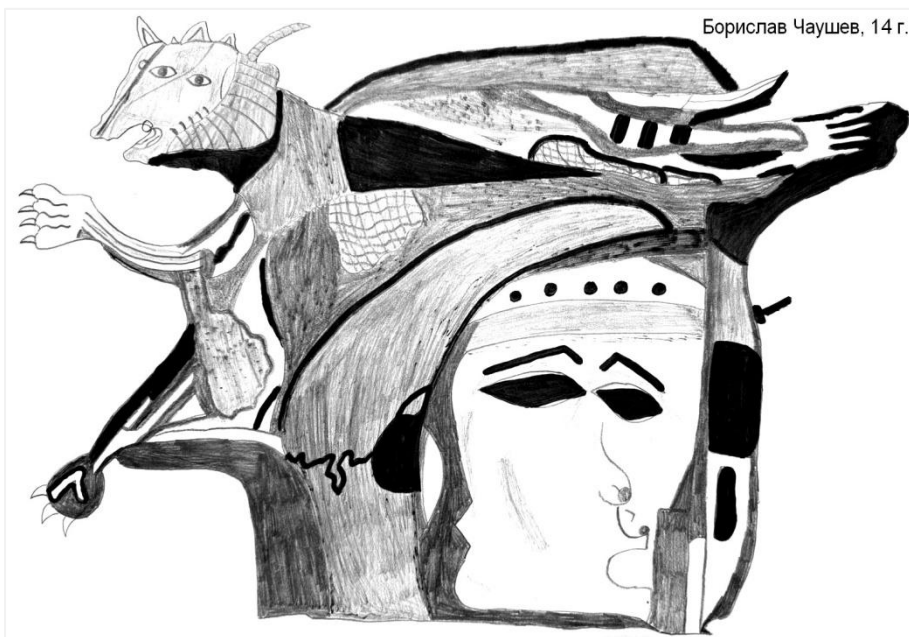

Тимур Мустафа, 14 г.

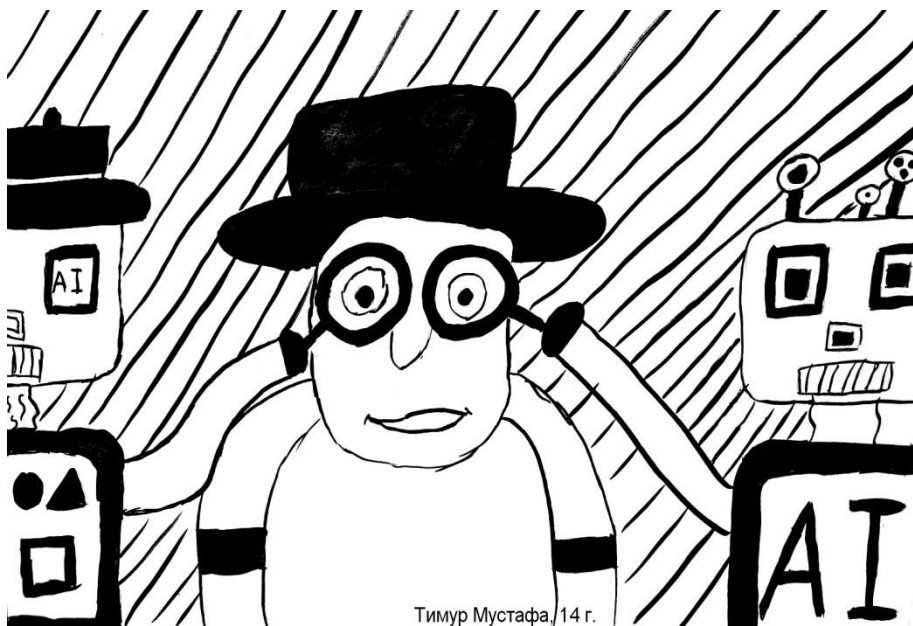

Фатманур Вели, 14 г.

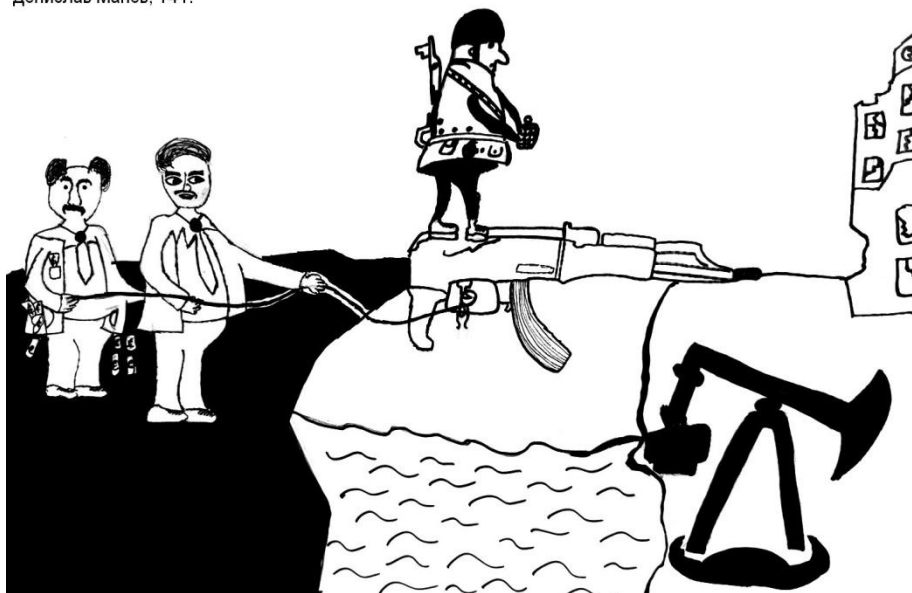

Денислав Манев, 14 г.

Ремзие Мюмюн, 14 г.

Тони Кехайов, 14 г.

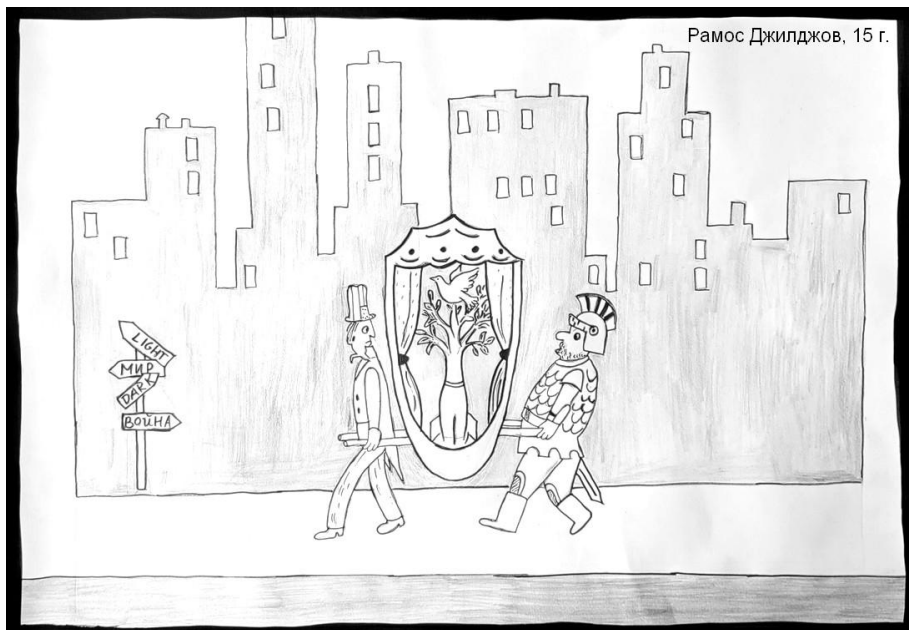
Ивайло Ганчев, 14 г.

Селен Мехмед, 14 г.

Рамос Джилджов, 15 г.

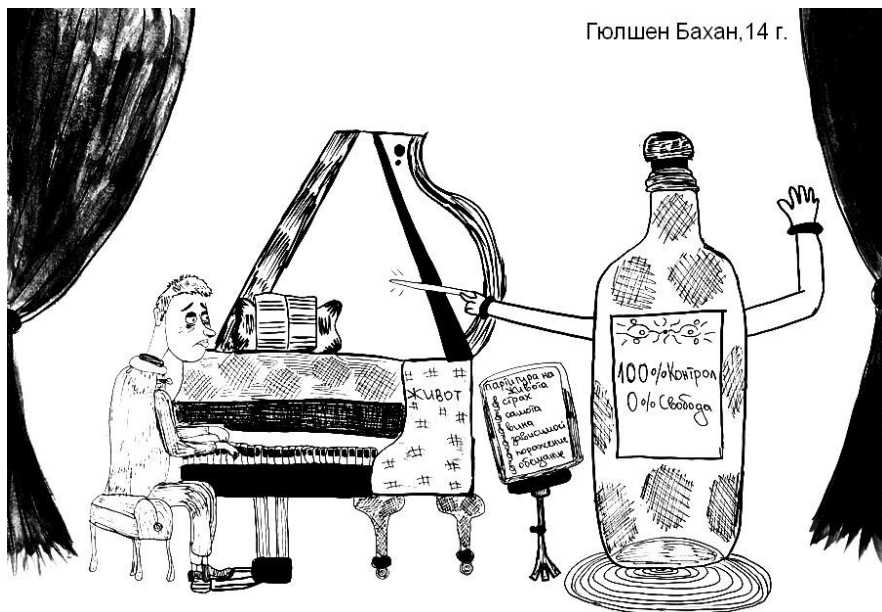

Еда Емин, 14 г.

Гюлшен Бахан, 14 г.

Станислав Иванов, 14 г.

Нилүфер Хасан, 14 г.

У
Смивката не винаги е
истинска

НИ И ВОТЪТ

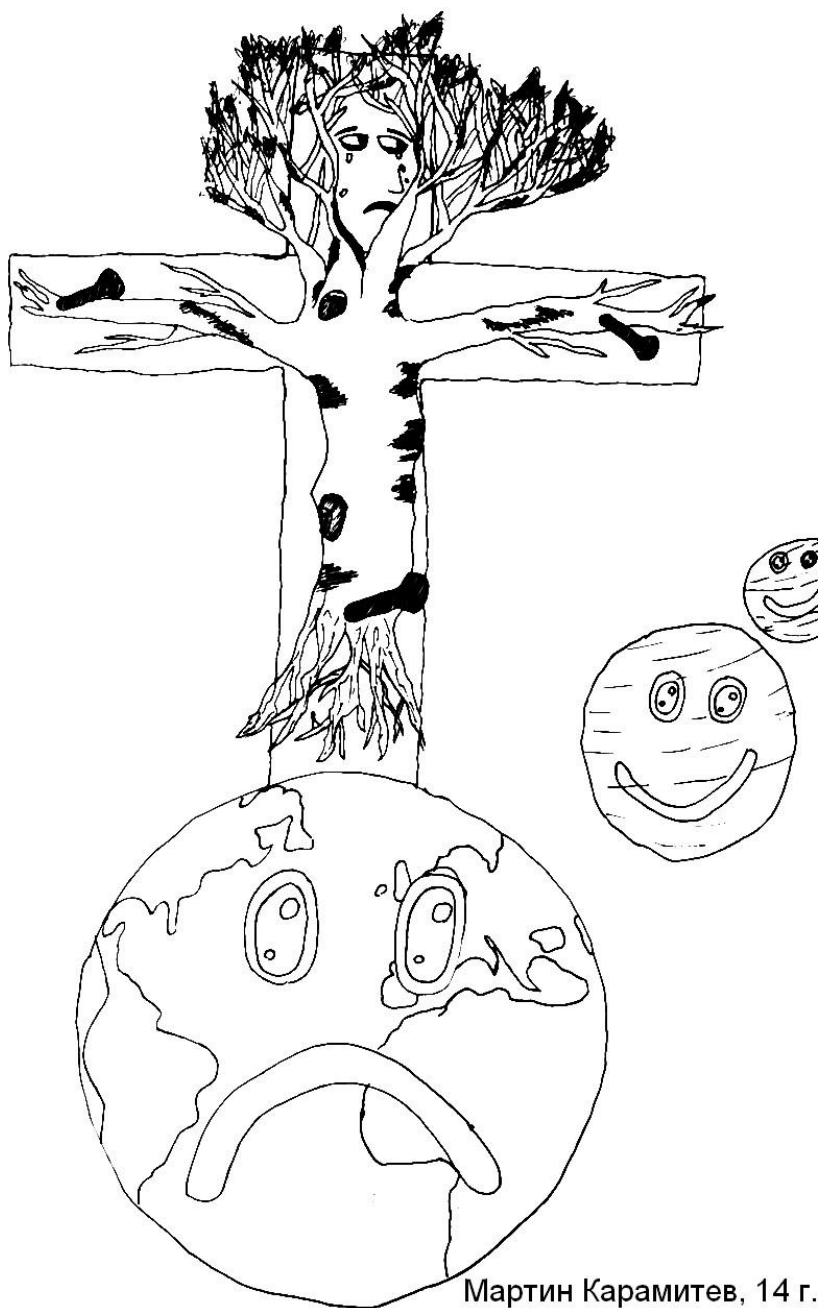
след

тез ч хора

Дефне Моллахасан, 16 г.

Мартин Карамитев, 14 г.

Сузан Исмаил, 15 г.

Проект „Архитектура на уменията“

Национален
фонд
„Култура“

Проектът се реализира с
финансовата подкрепа на
Национален фонд „Култура“
по програма „Културно наследство“,
2025

ЕМИЛ ПЕНЧЕВ

Уеб сайт : https://libkli.com/Architectonics_of_Skills.htm

ЦИФРОВИ И ТВОРЧЕСКИ АТЕЛИЕТА

